

4^e JAARGANG

NUMMER 1

JANUARI 1968

DAAD EN GEDACHTE

orgaan gewijd aan de problemen
van de zelfstandige arbeidersstrijd

DE DAAD
EN
DE GEDACHTE

DAAD

EN

GEDACHTE

BIJ ELKE BIJZONDERE HANDELING GAAT
HET DENKEN AAN HET DOEN VOORAF.
BIJ HET HANDELEN VAN KLASSEN OF
MASSA'S BLIJKT DE BETEKENIS VAN
HET HANDELEN PAS ACHTERAF. HIER
GAAT DE DAAD VOORAF AAN HET BE-
GRIP, AAN DE GEDACHTE.

van de zelfstandige en onafhankelijke
wijzen van denken en handelen

DAAD EN GEDACHTE

Orgaan gewijd aan de problemen
van de zelfstandige arbeidersstrijd

GEEN VASTE ABONNEMENTSPRIJS

De uitgave zal worden bekostigd uit VRIJWILLIGE bijdragen

Red. en adm.: Corn. Outshoornstraat 1', Amsterdam - W

Postgiro 307695

Klassenstrijd in Engeland

DE ARBEIDERS IN BEWEGING

CONTRA DE OUDE "ARBEIDERSBEWEGING"

NERGENS TER WERELD neemt heden ten dage de dagelijkse klassenworsteling zulke moderne vormen aan als in Engeland. In geen enkel ander land treden de werkers op zo'n grote schaal en zó duidelijk zelfstandig op. Wat elders met regelmatige, maar soms grote tussenpozen zichtbaar wordt: het fundamentele verschil tussen de beweging der arbeiders en de zogenaamde arbeidersbeweging, dat is hier aan de orde van de dag. De diepe kloof tussen de traditionele organisaties van de oude stempel enerzijds en de proletarische klasse anderzijds kan hier door niemand meer worden gelochend. Er is ook niemand die daartoe een serieuze poging onderneemt. Vijftien jaar geleden maakten de kopstukken van de Britse vakbeweging zich nog vrolijk over auteurs als Joseph Goldstein en V.L. Allen, die over het onbehagen van de vakbondsleden in de vakbondsbestuurders dikke boeken schreven. Van daag is diezelfde vakbondsbestuurders het lachen wel vergaan. Mr. Ray Gunter, de Britse minister van Arbeid, die zélf uit de vakbeweging afkomstig is, sprak op 18 oktober j.l. openlijk uit, dat "de vakbondsleiders de arbeiders niet langer onder controle hebben". Twee dagen voor hij dat te Gillingham in het graafschap Kent verklaarde, in een rede, die volgens "The Times" van 19 oktober de scherpste waarschuwing was, die een minister ooit tot de vakbeweging richtte, werd in Londen een aantal bestuurders van de Britse transportarbeidersbond door een menigte van vierduizend stakers bestookt met scheldwoorden en een regen van rotte eieren en tomaten.

Engeland is een land, waar de technische uitrusting van het kapitalisme soms sterk verouderd is in vergelijking met wat men aantreft in de Verenigde Staten en op het Europese vasteland. Al in 1931 schetste de Franse econoom André Siegfried de Britse industrie als "een oerwoud, waar verrotte stammen midden tussen jonge bomen staan." Toen al schreef hij, dat in Engeland "de technische prestatie in sommige bedrijfstakken bewonderenswaardig was, maar dat er ook machines stonden, die meer op hun plaats zouden zijn in 't een of andere technische museum: versleten, maar niet vervangen, omdat de Engelsman nu eenmaal behoudzuchtig is" 1). Het beeld dat hij toen ophing is, naar wij uit eigen ervaring weten, ook na de tweede wereldoorlog niet noemenswaard gewijzigd. De behoudzucht waarvan Siegfried sprak heeft tot gevolg gehad, dat Britse fabrieken een bedrijfsvoering kennen, waarvan andere landen werkelijk niets meer kunnen leren. De Britse arbeiders daarentegen marcheren in de voorste gelederen en houden hun klassegenoten van andere

1) André Siegfried, "De Engelse crisis" (Duitse uitgave, S. Fischer-Verlag, blz. 52.

nationaliteit een spiegel voor, waarin deze iets van hun toekomst kunnen lezen.

De laatste bewering heeft 'n bewijs nodig, omdat de kranten, met name de Nederlandse kranten, niet moe geworden zijn, ook de strijd van de Britse arbeiders als "een buitengewoon achterlijk iets" te kwalificeren. 't "Algemeen Dagblad" publiceerde op 9 december een groot stuk over de Britse stakingen onder het opschrift: "De kwade geest van de traditie". De "Volkskrant" (van het N.K.V.) meende zich niet onbetuigd te moeten laten en kwam drie dagen later onder de kop: "Britten houden koppig vast aan kostbare tradities" met een soortgelijk artikel. Het "Algemeen Dagblad" citeerde een Nederlands vakbondsbestuurder - van 't CNV - die enkele dagen in Engeland had rondgekeken en toen aan de Londense correspondent van dat blad verklaarde, dat het er, op vakbondsgebied, allemaal hopeloos ouderwets was. Beide bladen - en ook andere - schreven over de staking van de Britse machinisten, die er zich tegen verzetten, dat conducteurs zouden meerijden op "hun" locomotief. Dat recht had de spoorwegdirectie aan de conducteurs verleend, omdat deze er alleen onder die voorwaarde mee akkoord gingen, dat de ouderwetse remwagentjes achteraan de goederentrein zouden komen te vervallen, nu moderne communicatie- en remsystemen ze volkomen overbodig maakten. "Wie zit waar - daar ging 't om bij de langzaam-aan-actie van machinisten en treinbestuurders in Engeland", schreef het "Algemeen Dagblad". De "Volkskrant" kwam o.a. ook nog met het voorbeeld van een textielstaking in Stochport: "De Amerikaanse eigenaren wensten vrouwen in dienst te nemen, maar de bonden zeiden dat het werk alleen door geschoolde mensen mocht worden gedaan. Het progressieve Amerikaanse standpunt was niet te verenigen met 't traditionele standpunt van de Britse vakbonden."

Het is waar, de laatste zin van de aangehaalde passage is niet van de Londense correspondent van de "Volkskrant" zelf, maar ontleend aan een commentaar van de BBC. Maar dat maakt dit soort berichtgeving niet minder tendentius en slecht. De staking in Stockport, waarvan hier sprake is, brak op 28 november '66 uit in het bedrijf van Roberts-Arundel, n i e t omdat de arbeiders bezwaar maakten tegen vrouwelijk personeel, maar omdat de directie kort tevoren 51 man ontslagen had en de vrouwen alleen maar waren aangenomen om het werk van de ontslagenen te doen voor een geringer loon. De staking was niet door een vakbond uitgeroepen; zij was een spontane daad van solidariteit met de ontslagenen. De vakbondsbestuurders bemoeiden zich er pas mee, nadat de arbeiders het werk al hadden neergelegd. Niets wees er toen nog op, dat de staking officieel zou worden. Op vrijdag 2 december 1966 was er - we ontleen dit en volgende feiten aan eigen informatie uit Stockport - een bespreking tussen bestuurders en directie. De vakbond trachtte te bemiddelen, opdat het werk zo snel mogelijk zou kunnen worden hervat. Toen echter de directie er op 5 december toe overging om aan alle georganiseerden in het bedrijf een ontslagbrief thuis te zenden en op 6 december middels een advertentie in de plaatselijke dagbladen ongeorganiseerd personeel zocht aan te werven, toen pas werd de staking officieel. Alweer niet, omdat de vakbond zich tegen vrouwelijke arbeidskrachten zou verzetten - zoals de "Volkskrant" beweert - maar omdat 't beleid van de directie een bedreiging vormde voor de positie van de vakbond als zodanig. Een jaar lang heeft de staking toen geduurd. Volstrekt niet omdat de vakbond zich zo halsstarrig en onhandelbaar toonde, maar omdat "wilde" strijdcomité's de feitelijke leiding hadden in een actie, waarvoor de op onderhandelen ingestelde vakbond toch eigenlijk niet zo goed berekend bleek.

Na een jaar heeft de directie van Roberts-Arundel het bedrijf gesloten. Uit wat de "Volkskrant" mededeelt krijgt men de indruk, dat die sluiting aan de staking zou zijn te wijten. Die indruk is misleidend. Gedurende de eerste elf maanden van 1967 zijn er door Roberts-Arundel géén financiële verliezen geleden, omdat de produktie door onderkruipers op gang werd gehouden. Tegen hun tewerkstelling is door de vakbond nauwelijks iets ondernomen. De "wilde" strijdcomité's probeerden dat wél te doen maar werden bij hun pogingen door de vakbond niet weinig in de wielen gereden.

De frase van de BBC-commentator over een "progressief Amerikaans standpunt,

dat niet te verenigen was met een traditioneel Brits vakverenigingsstandpunt" is door de "Volkskrant" wel wat klakkeloos en zonder kennis van zaken overgenomen. 'n Modern ondernemersbeleid is er op gericht in nauwe samenwerking met de vakbeweging de arbeiders in toom te houden en de sociale vrede te garanderen. Verre van progressief te zijn, zoals men dat noemt, bleek de Roberts-Arundel-directie juist bijzonder achterlijk. Niet de arbeiders in Stockport verkeerden in de ban van een traditie, maar de bedrijfsleiding. Geen Britse traditie was het bovendien, maar een Amerikaanse anti-vakbondstraditie, regelrecht geïmporteerd van de andere kant van de oceaan. Het voorbeeld van de staking in Stockport was daarom wel bijzonder slecht gekozen.

Natuurlijk, de staking van de Britse machinisten en hun kleine aparte vakbond van 36.000 leden naast de grote Nationale Spoorwegbond met zijn 230.000 leden is een gans ander geval. Daarbij is inderdaad van tradities sprake. Het valt te begrijpen, dat zowel de "Volkskrant" als het "Algemeen Dagblad" zich er haastig op gestort hebben. Maar zij hebben dat geenszins terecht gedaan. Juist omdat het conflict van de machinistenbond, met de spoorwegdirectie enerzijds, met de Nationale Spoorwegbond, waarbij de conducteurs zijn aangesloten, anderzijds een vakbondsconflict is, juist dáárom is het bepaald niet karakteristiek voor wat er de laatste tijd in Engeland gebeurt, waar, zoals minister Gunter verklaard heeft, negentig procent van alle stakingen "wilde" stakingen zijn.

Vanzelfsprekend is een spoorwegconflict bijzonder spectaculair vanwege zijn directe konsekwenties. Vandaar dat zowel de staking van de conducteurs in oktober als die van de machinisten in december voorpaginanieuws geworden zijn. Maar het is dwaas om dááaraan het optreden van de Britse arbeiders te meten, wanneer onomstotelijk vaststaat, dat zij in de regel anders handelen dan de machinisten en "hun" bonden doorgaans anders optreden dan de machinistenbond.

Wát is het kenmerk van de huidige sociale onrust in Groot-Brittannië? Minister Gunter heeft er géén doekjes omgewonden. "De ernst van de situatie", zo zei hij in zijn rede te Gillingham, "bestaat hierin, dat de normale bescherming, die de vakbonden tegen een dergelijke toestand bieden, schijnt te zijn weggefallen" (geciteerd uit "The Times" van 19 oktober 1967). Hij sprak in verband daarmee van "iets, dat in strijd is met onze tradities" en gaf daarmee dus blijk van een gans andere kijk op de zaak dan de "Volkskrant"-correspondent met veel gewichtigheid en veel vertoon van schijnkennis ten toon spreidde.

Normaal is volgens minister Gunter, dat de vakbeweging het kapitalistisch bedrijfsleven beschermt tegen, behoedt voor, een optreden van de arbeiders. Van dát gezichtspunt uit kon zijn waarschuwing aan de vakbeweging natuurlijk niet betekenen, dat zij er voor moest zorgen, de steeds wijder wordende kloof tussen haar en de arbeiders te dempen of te overbruggen, zoals bijvoorbeeld van haar verlangd wordt door "linkse opposanten" in de vakbondswereld vol wereldvreemde illusies. Minister Gunter waarschuwde de vakbeweging dat "haar bestaan op het spel stond", niet in de eerste plaats terwille van de vakbeweging, maar omdat als het zo door ging "de Britse economie gevaar liep". Terwille van het Britse bedrijfsleven was het, dat hij haar onomwonden te verstaan gaf, dat zij er voor moest zorgen weer zo spoedig mogelijk "haar belangrijke rol bij 't goed doen functioneren van onze democratische samenleving" naar behoren te vervullen.

Intussen, het is zéér de vraag of het verwijt van mr. Gunter aan het adres van de vakbeweging wel op zijn plaats was. De Britse vakbeweging hééft haar best gedaan voor het Britse kapitalisme en als dat Britse kapitalisme thans overspoeld wordt door de golven van de klassenstrijd, dan heeft het beslist niet aan háár gelegen. Ten bewijze zij hier iets vermeld van haar optreden tijdens een grote ("wilde") staking op het bouwproject Barbican in Londen, die maanden en maanden achtereen geduurd heeft.

De vakbonden probeerden van het begin af aan met alle mogelijke middelen, zoals overredingskunst en intimidatie, de arbeiders tot werkhervatting te bewegen. Toen dat niet gelukte besloten zij het, samen met de ondernemers over 'n andere boeg te gooien. Samen met de bouwmaatschappijen droegen zij de kosten van een

advertentie, die op donderdag 26 oktober, een pagina groot, in de Londense dagbladen verscheen. De advertentie, ondertekend door vier bekende bestuurders van vier verschillende organisaties beoogde de ronseling van onderkruipers. Dat blijkt niet uit "Het Vrije Volk" van 27 oktober, waarin van de advertentie melding wordt gemaakt en gezegd wordt, dat de strekking hierop neerkwam, dat "het niet mogelijk mag zijn, dat één man tweehonderd anderen tot een staking brengt, die een gevaar vormt voor de werkgelegenheid". Dat de werkelijke strekking totaal anders was blijkt uit de volgende zinnen, die wij letterlijk vertaald hebben:

"Er is geen sprake van een staking op het Barbican-project. Daar wordt gewerkt en vakbondsleden zijn daar welkom en zijn vrij om er te gaan werken met instemming van de vakbonden. De demonstraties die er geweest zijn hadden niet de goedkeuring van de vakbonden en het was niet op initiatief van de bonden, dat er werd gepost. Dat soort acties hadden alleen maar de bedoeling om 't gezag van op democratische wijze gekozen vakbondsbestuurders te ondermijnen. Een advertentie van dit soort is ongebruikelijk. Ondergetekenden hebben haar doen plaatsen om wet en orde in de bouwnijverheid te handhaven."

Om deze advertentie naar waarde te schatten, dient men te weten, dat eer zij verscheen het Barbican-project weken achtereen het toneel was van uiterst felle acties, waarbij menigten van vele honderden stakers verbitterde gevechten leverden met de Londense politie. Was er in de advertentie sprake van enkele, niet representatieve raddraaiers, de werkelijkheid zag er zo uit, dat honderden en honderden stakers zegge en schrijve vier onderkruipers met bakstenen bekogelden en dat die vier resteerden van de hooguit 36 die men aanvankelijk voor onderkruiperswerk had weten te strikken, maar die, de politiebescherming ten spijt, niet opgewassen bleken tegen het schampere hoongelach waarmee de dag-in, dag-uit aanwezige stakersmassa's hen overlaadden.

Een week voor de fraaie advertentiepagina verscheen had het dagblad "The Guardian" aan het Barbican-conflict een opvallend commentaar gewijd. Daarin heette het ("The Guardian" van 18 oktober '67): "De bewering dat de bouwvakarbeidersbond de bouwvakarbeiders op het Barbican-project vertegenwoordigt komt op hetzelfde neer als dat men zou beweren, dat het huidige China wordt geregeerd door Tsjang Kai-sjek. Wie dergelijke dingen beweert doet dat alleen maar omdat hij weigert de werkelijkheid onder het oog te zien."

Wat "The Guardian" hier schreef is niet alleen toepasselijk op de staking bij Barbican, het is de sleutel tot alle industriële conflicten, die Engeland op het ogenblik doormaakt. De vakbeweging vertegenwoordigt de arbeiders niet meer, die daarom hun eigen weg gaan en zélf hun actie voeren. Als minister Gunter soms meent, dat inspanningen, zoals de bonden zich tijdens het Barbican-conflict getroosten daaraan een einde kunnen maken, dan vergist hij zich grondig. De uitwerking van een dergelijke methode is precies omgekeerd van wat er mee wordt beoogd. Niet om "wie zit waar?", zoals behalve het "Algemeen Dagblad" minister Gunter gezegd heeft, of om "wie doet wat?" gaat het in Engeland, doch om "wie leidt wie?": leidt de vakbeweging de arbeiders of "leiden" de arbeiders zichzelf?

Het antwoord kan niet moeilijk zijn voor wie op de feiten let. "Zowel de Britse (Labour-) regering als de vakbonden zijn het vertrouwen kwijt van de arbeiders. De arbeiders in Groot-Brittannië staken zonder vooroverleg met de bonden", erkende op 27 oktober "Het Vrije Volk" op gezag van zijn Londense correspondent. Maar als de bonden dus de arbeiders niet leiden, wat voor zin heeft dan de opmerking van de Nederlandse CNV-bestuurder (in het "Algemeen Dagblad" geciteerd), dat de Britse vakbeweging hopeloos ouderwets zou zijn? De juistheid van de bewering trekken wij sterk in twijfel. Wijst die advertentie tijdens het Barbican-conflict niet net precies in de richting van het tegendeel? Zeker, Ad Vermeulen van het N.V.V. heeft in 1955 bij de Amsterdamse tram-remise óók al een staking trachten te breken met zijn poging om NVV-leden uit de stakersgelederen te laten treden. Maar hij

was nog niet toe aan het middel van de suggestieve massa-beïnvloeding via de moderne publiciteit. Maar zelfs als de CNV-man tóch gelijk zou hebben, in wat andere zin dan, wat dan nog? Of de Britse vakbeweging nu wél of niet ouderwets is, zegt totaal niets omtrent de acties der Britse arbeiders. Die strijden buiten haar rijen, zonder haar goedkeuring of steun en bevinden zich - om een ouderwets beeld te gebruiken voor een moderne zaak - aan de andere kant van de barricade als waar samen de vakbonden en de directies der industriële ondernemingen staan.

Het is geenszins onze opvatting over de vakbeweging, die ons deze woorden in de pen geeft. Het zijn feiten waarover wij spreken en het zijn omgekeerd deze feiten, waarop ons oordeel over de vakbeweging berust. Overigens: niet wij zeggen dat vakbondsbestuurders en managers aan dezelfde kant van "de barricade" staan, dat doen de betrokkenen zélf.

Op 13 juni 1965 zei mr. Richard O'Brien, één van de directeuren van de British Motor Corporation in een vergadering in Birmingham: "Terwijl de verstandhouding tussen de directie en de werknemers niet zo best is, is de verstandhouding tussen de leiders der industrie en tussen de leiders der vakbonden - en tussen hen beiden en de (Labour-) regering beter dan zij ooit is geweest" (geciteerd uit "The Guardian" van 14 juni 1965). Op 2 oktober 1965 zei de directeur van een andere grote Britse auto-industrie, Lord Rootes: "In het eerste halfjaar van 1965 zijn meer dan zes miljoen man-uren in de auto-industrie door stakingen verloren gegaan... Van 4 à 500 stakingen waren er slechts vier officieel."

Het verband tussen dat, wat Lord Rootes en dat wat op zijn beurt de heer O'Brien constateerde, ligt zo voor de hand, dat 't zelfs een kind moet opvallen. Omdat er tussen de managers en de vakbondsbestuurders zo'n innig-goede verstandhouding bestaat zijn de arbeiders wel genoodzaakt om hun eigen boontjes te doppen 2).

Minister van arbeid Ray Gunter en minister-president Harold Wilson denken er anders over. In zijn reeds eerder genoemde rede te Gillingham zei mr. Gunter:

"Er kan geen twijfel over bestaan, dat achter dit alles een complot van de communistische partij schuilt. De communisten en de trozskisten willen onze hoop op een economisch herstel vernietigen. Er worden typisch-communistische methoden toegepast." (geciteerd uit "The Times" van 19 oktober '67).

Lijnrecht tegenover deze mening staat die van George Woodcock, de secretaris-generaal van het de diverse organisaties overkoepelende Britse vakverbond. In 'n vraaggesprek met de Londense correspondent van het "Algemeen Dagblad" heeft hij verklaard:

"Dat communisten de Britse economie zouden ondermijnen is nonsens. Ik geloof geen zier van de communistische boeman. Ik snap niet, waarom de regering daarmee steeds voor de dag komt. Communisten hebben bij ons nooit enig succes gehad." ("Algemeen Dagblad" van 28 oktober 1967).

Niettemin is toch óók George Woodcock van opvatting, dat "de communisten natuurlijk wél proberen de industriële onrust aan te wakkeren." Hoe vér hij daar-

- 2) De uitspraken van mr. O'Brien en Lord Rootes staan volstrekt niet op zichzelf. In een mededeling aan het personeel van de Ford-fabrieken verklaarde de directie op 20 november 1962: "Het bedrijf verklaart met nadruk, dat wilde stakingen in de toekomst niet meer getolereerd zullen worden. Personeelsleden die aan een niet-officiële staking deelnemen moeten er niet op rekenen, dat zij daarna weer automatisch op hun vroegere plaatsen zullen terugkeren. Deze maatregelen beogen het gezamenlijke gezag van de vakbonden en de onderneming te herstellen en richten zich tegen diegenen, die noch ten opzichte van de bonden, noch ten opzichte van het bedrijf voldoende loyaal zijn."

mee de plank mislaat weten uit eigen bittere ervaring de arbeiders van de Britse Ford-fabrieken in Dagenham. In 1960, 1961 en 1962 zijn er in dit bedrijf grote "wilde" stakingen geweest, waarvan die welke in oktober '62 uitbrak en tot april 1963 duurde wel de grootste was. In dat conflict heeft de vertegenwoordiger van de communistische partij in het bedrijf, een zekere Kevin Halpin, samen met andere communisten terwille van het partij-belang al het mogelijke gedaan om de stakers een spaak in het wiel te steken. Halpin is het geweest, die op een gegeven moment een besluit tot werkhervatting heeft dóórgedrukt met behulp van ordinare vergadertrucjes. Woedende Ford-arbeiders hebben hem daarvoor verontwaardigde krenten en scheldwoorden naar het hoofd geslingerd.

Ernie Stanton, zélf één van de stakers en één van de 17 man, die de Ford-directie naar aanleiding van dit conflict op de keien heeft gezet, heeft de zaak uitvoerig uit de doeken gedaan in 'n beschouwing over "de achtergrond van de nederlaag bij Ford", opgenomen in een door hem en Ken Weller samen geschreven, in oktober 1967 verschenen brochure: "Wat er bij Ford gebeurde" 3).

We nemen aan, dat dit soort brochures niet tot de dagelijkse lectuur van mr. Gunter behoort. Hij heeft het te druk met het bestuderen van rapporten vol arbeiders-vijandige, op het patroonsbelang gerichte suggesties, gelijk dat van Lord Devlin 4). Maar áls de heer Gunter zo graag van "typisch-communistische" methoden wil spreken: die welke Ernie Stanton schildert zijn er een voorbeeld van, dat met talloze andere voorbeelden zou kunnen worden aangevuld. Ruim twintig jaar geleden ervoeren de stakende, door hun communistische vakbons Sydney Horner in de steek gelaten en bedrogen mijnwerkers van het Britse dorp Grimethorp al, dat de communisten de verklaarde vijanden van de zelfstandig strijdende arbeiders zijn. Die ervaring is gemeengoed van de arbeidersklasse in alle moderne industrielanden.

Hoe is het te verklaren, dat Wilson en Gunter telkens maar weer met de communistische boeman komen aandragen, wanneer 't geldt de hand over hand toenemende "wilde" stakingen in Groot-Brittannië te verklaren? Eenvoudig hieruit, dat zij zich een zelfstandig optreden van de arbeiders in het geheel niet kunnen voorstellen. Altijd wanneer arbeiders in beweging komen moet er volgens hen iets of iemand achter zitten: de een of andere "propagandist" of de een of andere politieke groep. Dat is een opvatting, die alle politieke idealisten van "links" eigenlijk met hen gemeen hebben, wat hen verder ook van Wilson en Gunter moge scheiden. De werkelijkheid echter is volkomen anders!

De politieke idealisten, die zichzelf tot de zogenaamde "voorhoede" van het proletariaat gebombardeerd hebben, beschouwen het als hun "taak" de arbeiders "bewust" te maken en huldigen de mening, dat hoe "bewuster" de arbeiders zijn, des te groter ook hun strijd lust is. Als zij gelijk zouden hebben, zou de "wilde" staking, die eind september 1967 uitbrak in de startmotoren- en auto-onderdelen-fabriek C.A.V. in West-Londen nimmer hebben plaats gehad 5).

Onder de circa 2000 arbeiders van de C.A.V.-fabrieken bevonden zich bijna geen "socialistische militanten". Van wat de politieke idealisten "klassebewustzijn" plegen te noemen was bij hen nauwelijks sprake. Het bedrijf stond bekend als een toonbeeld van arbeidsvrede. In zeventien jaar tijds was er bij elkaar nog geen twee dagen gestaakt. Tussen 25 september en 3 oktober 1967 was dit bedrijf het tooneel van een spontane actie - voortvloeiende uit onwelkome maatregelen van de directie - waarbij de werkers grote felheid, een indrukwekkende vastberadenheid en bijzondere vindingrijkheid in hun strijd tegen halfslachtigen, wankelmoedigen of on-

3) Uitgegeven door "Solidarity", 53A Westmoreland Road, Bromley, Kent.

4) Voor de betekenis van het z.g. Devlin-rapport, zie het artikel: "De zogenaamde Britse arbeidersregering contra de Britse arbeiders", "Daad en Gedachte", oktober 1967, blz. 8.

5) Over de staking bij C.A.V. zijn geen berichten in de Britse pers verschenen en nog veel minder natuurlijk in Nederlandse kranten. Onze schildering berust op eigen informatie, afkomstig van bij de actie betrokkenen.

derkruipers aan de dag legden. In de loop van hun actie groeide een eenheid, die groepen, van welke soort ook, nooit tot stand weten te brengen. Werkers van wie men het nooit gedacht of verwacht zou hebben streden in de voorste gelederen. De harde noodzaak, een nuchter inzicht in de problemen waarvoor zij zich gesteld zagen, dat was het wat de C.A.V.-arbeiders tot hun strijd bracht, dat was het, wat gedurende de strijd hun optreden bepaalde. Niets minder, maar ook niets meer. En zoals het met de C.A.V.-arbeiders gesteld was, zo was het gesteld met praktisch alle overige groepen, die de laatste weken, maanden of jaren zelfstandig in actie zijn gekomen: de dokwerkers, de bouwvakarbeiders, de buschauffeurs, de arbeiders in de auto-industrie en de zeelieden, om hier enkele van de belangrijkste te noemen.

Ofschoon minister Gunter en vele Britse dagbladen niet moe geworden zijn van een "communistisch complot" te spreken, is het ontbreken van een dergelijk "complot" juist een van de eerste dingen, die bij de jongste klasseworstelingen in Groot Brittannië opvallen. Wij weten bijvoorbeeld met zekerheid, dat er tussen de stakende dokwerkers in de Londense haven en de stakende bouwvakkers van het Barbican-project geen enkel contact bestaan heeft en dat zij alleen maar als gevolg van toevallige omstandigheden op hetzelfde moment in strijd waren. Wat de Londense bouwvakstaking betreft: de bolsjewisten hebben in verband daarmee een solidariteitsmeeting georganiseerd, dat wel. Maar pas.... toen de een jaar lang volgehouden strijd was afgelopen!

Twee dingen zijn kenmerkend voor de klassegevechten der Britse arbeiders: in de eerste plaats maken zij praktisch de oude arbeidersbeweging tot een volslagen anachronisme; in de tweede plaats maken de erbij betrokken arbeiders zich vaak nog alle mogelijke soorten van illusies, die met hun praktische, door de reële verhoudingen bepaald optreden in flagrante tegenspraak zijn. 'n Karakteristiek voorbeeld van dergelijke illusies kon men o.a. aantreffen in het vlugschrift, dat het strijdcomité van de "wilde" Barbican-stakers eind oktober, begin november verspreidde op de laatste stakingsdag. Daarin stond te lezen, dat de zo langdurige strijd binnen een week gewonnen had kunnen zijn als de vakbondsleiders maar het werk op naburige bouwwerken eveneens zouden hebben stilgelegd. Dat zou - aldus het bewuste vlugschrift - de patroons op de knieën hebben gedwongen en alle arbeiders geestdriftig hebben gemaakt; het zou - we citeren nog steeds het vlugschrift van het actie-comité - de bonden ook duizenden leden hebben opgeleverd. In hetzelfde stenciltje wordt de arbeiders aangeraden om in het vervolg "betere vakbondsleiders te kiezen dan de huidige". Scherper contrast tussen denken en doen is nauwelijks voorstelbaar. En het zijn niet slechts de bouwvakarbeiders bij wie het zich openbaart. Enkele jaren geleden kon men iets dergelijks waarnemen bij de dokwerkers, die meenden naast de bestaande transportarbeidersbond een nieuwe, betere en radicalere organisatie te moeten stichten, maar die, toen het er op aan kwam toch maar weer spontaan een actie-comité kozen voor hun "wilde" strijd.

Deze feiten leren, dat het bepaald niet zekere opvattingen zijn, die de arbeiders tot hun zelfstandig optreden bewegen 6). Omgekeerd: door hun zelfstandig optreden wijzigen zich - maar enorm vertraagd door de rem van de traditie - hun opvattingen. Nu bijvoorbeeld geven de Barbican-werkers er blijk van, dat hun denkbeelden nog geheel in de ban verkeren van het verleden. Maar bij de dokwerkers is het al anders. Tussen beide categorieën in bevinden zich tal van andere groepen arbeiders in Engeland. Als er één ding duidelijk is, dan dit, dat hun denken een proces van ingrijpende verandering doormaakt, niet statisch is, doch in beweging. Enkele jaren geleden nog maar is het, dat tal van Britse arbeiders "hun" vakbonden de vraag stelden: "Aan welke kant staat ge eigenlijk? Aan die van ons of aan die van het kapitaal?" Nu roepen diezelfde arbeiders in vergaderingen de bestuurders toe: "We weten best aan welke kant of jullie staan!" Dat is niet de oorzaak van de "wilde" acties, dat is het gevolg ervan. De praktijk schept een totaal nieuwe situatie en van een situatie kan worden gesproken, omdat het zojuist ge-

6) En dat ook bewijst, dat er geen sprake is van een "complot", niet van de "communisten" en niet van de een of andere "linkse" groep.

signaleerde verschijnsel algemeen is geworden, omdat niet langer 'n enkele, individuele arbeider in conflict is met "zijn" bond, maar de arbeidersklasse met de vakbeweging, met de officiële arbeiderspartij en tegelijkertijd ook met de regering en met de staat. Dat alles juist maakt de betekenis uit van hetgeen thans in Engeland aan de gang is.

=====

U I T D E P R A K T I J K V A N D E V A K B E W E G I N G

EIND OKTOBER bevatte "Het Vrije Volk" een interessant bericht. Het behelsde de informatie, dat de "socialistische" en katholieke Belgische vakbonden door 'n staking af te kondigen probeerden..... een staking te voorkomen. Helemaal exact was het bericht niet. Er werd, zo bleek uit hetgeen volgde, geen staking afgekondigd, doch alleen maat aángekondigd; het ging er niet om een staking te voorkómen, het was de bedoeling er een te breken. Want de staking in kwestie wás al aan de gang: in de gas- en electriciteitsbedrijven in de provincies Henegouwen, Brabant en West-Vlaanderen waren de arbeiders een "wilde" actie begonnen. Oorzaak van hun optreden was: het uitbesteden van allerlei werk rond het leggen van aardgasleidingen aan buitenlandse particuliere maatschappijen, waardoor de Belgische arbeiders zich bedreigd zagen in hun broodwinning.

"Het Vrije Volk" deelde mede, dat het aankondigen van een staking een wettelijk voorgeschreven procedure is, die tot gevolg heeft, dat de "sociale bemiddelaar" in actie komt. Letterlijk schreef het blad vervolgens:

"De vakbonden proberen met hun actie erger te voorkomen. Ze hopen namelijk dat door onderhandelen voor het eind der week 'n compromis werkstelligd kan worden, dat de - zeer boze - stakers gerust kan stellen. De vakbonden realiseren zich daarbij dat ze een zeer groot risico nemen. Wordt namelijk een eventueel compromis door de arbeiders verworpen dan zitten de bonden met een ontzagwekkende - officiële - staking in de maag die zeer vergaande gevolgen zal hebben. Door gebrek aan energie zullen namelijk een kleine miljoen arbeiders onmiddellijk werkloos worden. Vakbondsbestuurders hebben echter opgemerkt, dat dit risico ook bestond bij het doorgaan van de wilde actie. De bedoeling is - dat nu de vakbonden officieel de zaak in handen hebben en 'n stakingsvooropzegging (lees: aankondiging) hebben gedeponereerd - de wilde actie terstond zal eindigen."

GEEN COMMENTAAR.

"Het Vrije Volk" drukte dit alles af zonder enig nader commentaar. Het achtte dat blijkbaar overbodig en liet zodoende merken het optreden van de Belgische vakbonden als de gewoonste zaak van de wereld te beschouwen. Dat is het ook inderdaad. Het is zo dikwijls voorgekomen, dat de vakbeweging een zelfstandige actie van de arbeiders zocht te breken door zich - schijnbaar - aan het hoofd daarvan te plaatsen, dat haar houding in het energieconflict nauwelijks een nieuw element bevat. Nieuw is slechts, dat zij ditmaal niet streefde naar het ophouden van de schijn. Deed zij het doorgaans onder soortgelijke omstandigheden voorkomen alsof het haar ernst was met haar stakingsdreiging of haar zogenaamde steun aan "wilde" acties, ditmaal maakte zij er geen geheim van, dat het breken van de strijd datgene was wat zij beoogde.

GEEN VERSCHIL.

Voor haar praktijk maakt dat natuurlijk geen enkel verschil. Nu zij met geo-

pend vizier strijdt en haar ware gezicht toont zijn haar doelstellingen precies dezelfde als ten tijde dat zij die angstvallig verborg. In feite is er niets veranderd. Inderdaad is wat de Belgische vakbonden bij dit conflict gedaan hebben de gewoonste zaak van de wereld, in deze zin, dat er aan hun optreden niets bijzonders was, niets dat afweek van hun algemeen gedragspatroon. Bijzonder en óngewoon was het allemaal alleen voor hen, die nog altijd geloof hechten aan de vakbondsmythe, dat wil zeggen aan de mythe, dat de vakbonden de strijdorganisaties van de arbeiders zijn. Dat zijn zij niet! Voor zover zij ergens voor "strijden" dan voor de belangen van het kapitaal. Dat zij daarvan nu openlijk blijk hebben gegeven is, als men wil, eigenlijk het enige opmerkelijke. Dat zij daarmee een zorgvuldig bewaard geheim hebben prijs gegeven kan niemand in ernst beweren. Of de vakbonden over hun werkelijke bedoelingen nu openlijk spreken dan wel zwijgen als het graf maakt niet zo héél veel uit. Want hun werkelijke positie is toch niet verborgen gebleven. Dát feit juist verklaart de vele "wilde" acties.

NIET HELEMAAL VOLGENS PLAN.

Overigens is de zaak niet helemaal volgens plan verlopen. De verwachting, dat de "wilde" stakers de actie wel meteen aan de bonden zouden overlaten is niet uitgekomen. Dientengevolge werd de staking op 6 november officieel en algemeen. Maar nog geen twee dagen daarna konden de kranten al berichten dat 't einde naderde en dat de zogenaamde strijd begon dood te bloeden. In Brussel en in de provincies Henegouwen en Brabant werd het werk 48 uur nadat de vakbeweging op 't strijdtoneel verschenen was, hervat. Elders alleen duurde de actie voort, een actie, waarin nu ook de rijkswacht ingreep. Zes dagen later echter was het afgelopen. De vakverenigingsstrategen mochten zich in het tijdschema vergist hebben, niet in de uitkomst van hun ingrijpen in de slag. De staking, zo schreef "Het Vrije Volk" toen alles voorbij was, "heeft wonderlijk weinig last veroorzaakt." Voor wie nauwlettend toekijkt hoe de kaarten lagen, is dat zo verwonderlijk niet.

=====

VERANTWOORDING VAN DE VOOR "DAAD EN GEDACHTE" BINNENGEKOMEN

GELDELIJKE BIJDRAGEN

4e kwartaal 1967

J.A.A. te A. f. 12,50; B.v.B. te M. f. 10.-; C.B. te A. f. 31,50; W.C.B. te A. f. 7,50; C.v.d.B. te A. f. 5.-; G.H. te Z. f. 11.-; C.C. de H. te D. f. 5.-; T. de J. te A. f. 15.-; H.M.-S. te F. f. 25.-; J.M. te A. f. 52,50; Th.M. te B. f. 52,50; K.N. te B. f. 10.-; G. de P. te B. f. 25.-; I.A.S. te R. f. 10.-; A.v.V. te D.H. f. 31,50; J.W.-Z. te R. f. 2.-; R.W. te A. f. 31,50; Totaal f. 337,50. Totaal over 1967: f. 1344,25.

Alle gevers hartelijk dank! Dit jaar is, financieel gezien, een uitstekend jaar geweest. Om dit te illustreren, geven wij de cijfers van het jaar 1965, het jaar, dat wij met de uitgave van ons blad begonnen. Om die uitgave mogelijk te maken, hadden wij in de eerste plaats machines nodig, maar ook papier, inkt, etc. De hoge bedragen, die daarmee gemoeid waren, moesten meteen op tafel gelegd worden. Het overgrote deel daarvan werd door enkele kameraden bijeengebracht en dat heeft zijn stempel op het eerste jaar gedrukt. Het bedrag, dat toen bijeengebracht werd, was: f. 1399,20. Het was dan ook niet te verwonderen, dat het volgende jaar een lagere som te zien zou geven, n.l. f. 913, 80.

Het bedrag, dat in 1967 bijeengebracht kon worden, overtreft verre onze verwachtingen. Niettemin hebben wij dit jaar eveneens 'n flinke som moeten uitgeven voor de aankoop van een nieuwe machine. Wij blijven dan ook een beroep op uw steun doen.

I N D R U K K E N U I T C H I C A G O E N N E W Y O R K

Wat hieronder volgt is geschreven door een 19-jarige Française, die sterk sympathiseert met Franse geestverwanten van onze groep. Door toevallige omstandigheden kon zij ruim anderhalve maand in de V.S. verblijven. Haar opstel verscheen in 't orgaan van een Franse groep. Ofschoon de indrukken hier en daar erg gevoelsmatig zijn, wat de schrijfster zelf ook wel toegeeft, vonden wij ze toch wel belangwekkend genoeg om te publiceren. Hier en daar hebben wij ze van 'n commentariërende noot voorzien. - Redactie "Daad en Gedachte".

HET SPROOKJE van het moderne en ordelijke Amerika botst met een geheel andere werkelijkheid, die men ontdekt in de Amerikaanse grote steden. Wat volgt is geen grondige analyse der Amerikaanse samenleving, doch een verslag van wat ik gezien en gevoeld heb gedurende 'n verblijf van tien dagen in Chicago en tien dagen in New York. 1)

In Chicago vertoefde ik in 'n zeer arme wijk, waar z.g. "Hillbillies" leven, ongeveer 40.000 mensen uit het zuiden 2), vroegere mijnwerkers uit Tennessee, W. Virginië en Kentucky. Als ik over straat liep werd ik meteen getroffen door de armoede van deze mensen en door de halfnaakte en vuile kinderen, die er in het stof spelen. Men ontmoet er vooral veel halfdronken mannen; het zijn geen "clochards" 3), zoals men ze in Parijs wel ziet, want ze hebben vaste woonplaatsen en een, vaak zeer groot, gezin. Ze vormen een waar lompenproletariaat. Het meeren-deel heeft tijdelijk werk en verdient ongeveer 500 à 1000 frcs per maand vij een prijspeil, dat anderhalf maal zo hoog is als het onze 4). De meesten hebben twee verschillende baantjes. Zij bieden een trieste aanblik, schijnen alle hoop verloren te hebben en zoeken hun toevlucht in de drank; hun blik is dof; zij schijnen uitgeput en aan het einde van hun krachten. Eén van de opmerkelijkste tegenstellingen van de Amerikaanse samenleving is 't ultra-moderne leven van de gemiddelde arbeider tegenover dat van deze tijdelijke arbeidskrachten, die bij de ontwikkeling achterblijven.

Deze laatsten wonen in normaal uitziende huizen, gelijk aan die van de middenklassen. Hierin woonden vroeger de rijken, die nu naar de voorsteden zijn verhuisd. Dit verschijnsel doet zich in alle Amerikaanse steden voor 5). De huizen in het centrum zijn verkocht aan rijke huiseigenaren, die ze verhuren aan diverse arme gezinnen tegelijk en die weigeren ook maar de geringste reparatie te verrichten. Door 't gebrek aan onderhoud veranderen deze woningen weldra in echte krotten. Een ander contrast: 80% van deze gezinnen heeft een tweedehands auto op afbetaling, wat echter een noodzaak is als men in de voorsteden werkt. Kenmerkend voor deze wijken zijn ook de vuile winkeltjes. Alle voorwerpen zijn er bedekt met stof en lijken eeuwenoud. Het verschijnsel ziet men niet alleen in de arme buurten,

- 1) Vrij kort dus. Maar de schrijfster was er gedurende de "lange hete zomer" van 1967. Ook dát maakt haar ontboezemingen interessant al is ze dan van de "opstanden der negers (en arme blanken!) niet direct getuige geweest.
- 2) Deze toevoeging verklaart, wát in de V.S. met het woord "Hillbillies" wordt aangeduid.
- 3) Naam voor de dakloze en bedelende zwervers in Frankrijk.
- 4) Frcs 500 à 1000 stemt overeen met 400 à 800 gulden; als de schrijfster spreekt van 'n prijspeil "anderhalf maal 't onze" dan bedoelt ze het Franse prijspeil, dat op zijn beurt hoger is dan het Nederlandse.
- 5) Niet alleen in de Amerikaanse steden. Men zag het ook in Engeland, in steden als bijvoorbeeld Manchester en ook in Nederland, bijvoorbeeld héél sterk in Amsterdam, Rotterdam en Den Haag.

maar ook in de voorsteden van de middenklassen 6). Het is duidelijk, dat de binnenlandse markt verzadigd is en dat het overschot aan produkten zich zo'n beetje overal opstapelt.

De "Hillbillies" bewaren zekere tradities uit hun streek van herkomst; ze hebben "Folksingers", die verschillen van de anderen; hun songs zijn droeviger en vertolken meer de alledaagse bezigheden; ze handelen over 't leven van vrachtwagenchauffeurs, over hun werk en hun dagelijkse problemen. Iedere bevolkingsgroep bewaart binnen de steden nog zijn eigen gezicht. Ze hebben een "eigen" radiozender, die vooral hún songs laat horen, songs die weinig bekend zijn bij de rest van de bevolking.

In deze wijk wonen tevens enkele oud-studenten (15 à 20 stuks), die deze "Hillbillies" proberen te "organiseren" 7). Deze jongeren werken twee of drie dagen per week en de rest van hun tijd wijden ze aan gesprekken met de buurtbewoners. Hun doel is: hen te verenigen tot verzet tegen hun uitbuiters. Dat werk van deze studenten wordt begunstigd door de bijzondere omstandigheden van de omgeving. Daar hebben namelijk de mensen onder elkaar zich al op bepaalde wijze verenigd en zij hebben dezelfde problemen en uitdrukkingsmiddelen, bijvoorbeeld hun songs. De studenten ondersteunen mensen, die in huurstaking tegen hun huisbazen zijn gegaan om verbeteringen af te dwingen; ze proberen kinderspeelplaatsen te verkrijgen, zodat die kinderen niet meer in het stof spelen; ze pogen een coöperatie op te richten om levensmiddelen in grote hoeveelheden in te kopen, opdat de mensen minder behoeven te betalen. Hun groep (die van de studenten) is nog maar één jaar oud en zoekt nog aarzelend zijn weg. Ze hebben een krant opgericht, waarin ze spreken over wat er in de omgeving gebeurt: huurstaking, diverse eisen, gevechten met de politie. De mensen schijnen geïnteresseerd, maar de armsten worden te veel in beslag genomen door hun problemen om aan hun acties 8) mee te doen. De meeste initiatieven worden in feite door deze oud-studenten genomen, die een beetje teveel aan de mensen willen tonen, wat of ze moeten doen. Ze denken, dat ze grote protestbewegingen van arbeiders kunnen uitlokken door hen toe te spreken. Ze beschouwen zich als leiders.

In de Amerikaanse steden is de scheiding tussen de verschillende klassen en de verschillende nationaliteiten veel duidelijker dan in Europa. In het centrum van Chicago is de arme blanke wijk; in 't zuiden ziet de negerwijk er nog ellendiger en vooral veel dichter bevolkt uit. Maar men komt weinig dronken negers op straat tegen, veel minder dan in de Hillbilliewijk. Er zijn veel mannen op straat als gevolg van de werkloosheid, maar hier ontbreekt de sfeer van wanhoop, leegte en onverschilligheid. De wijk van de Portoricanen geeft dezelfde indruk. Gaat men in noordelijke richting dan komt men door de wijk van de middenklasse. De overgang is zéér plotseling. Vervolgens bereikt men de "goudkust": enorme villa's,

6) De schrijfster verzuimt om scherp aan te duiden, wat of zij met het woord middenklasse eigenlijk bedoelt.

7) Heel de passage die hier volgt laat zien hoezeer de verhoudingen, die worden geschetst passen bij een ontwikkelingsfase, die in het Europese kapitalisme al lang verleden tijd is: de fase van de mateloze roofofbouw op de arbeidskracht, de fase waarin armen bestonden, die eigenlijk nauwelijks moderne arbeiders kunnen worden genoemd, de fase, waarin de organisatiemethoden der oude arbeidersbeweging passen, d.w.z. een beweging van sociaal-bewogen intellectuelen vóór de "vertrapt en vernederden", gericht op politieke actie en hervormingsarbeid. Dat in Amerika déze, hier beschreven, situatie wordt aangetroffen naast een moderne industrie met geschoolde loonarbeiders, vakbeweging en direct ook tegen de vakbeweging gerichte "wilde" stakingen, bewijst aan welke paradoxen en tegenstrijdigheden de ontwikkeling van het Amerikaanse kapitalisme rijk is.

8) Hun acties, d.w.z. de acties der oud-studenten, der intellectuelen. De tegenstelling tussen de sociaal-bewogen idealisten en de Hillbillies zelf springt in het oog en is, blijkens hetgeen volgt, ook aan de schrijfster niet verborgen gebleven.

echte kleine kastelen, strekken zich uit over een groot oppervlak, volkomen geïsoleerd van de rest van de stad.

De tegenstellingen die men waarneemt worden in de Verenigde Staten geaccentueerd. Er bestaan bijna geen publieke diensten en waar ze bestaan worden ze niet door de overheid in stand gehouden maar door particuliere maatschappijen of privé-ondernemingen. In de arme buurten bedekt het huisvuil de straten. In het centrum van Chicago moeten de bewoners soms twee weken wachten eer hun huisvuil wordt opgehaald. Het stinkt er voor de deuren. Maar in de rijke buurten is alles schitterend: die wijken bezitten hun eigen schoonmaakdienst.

De metro is zeer ingewikkeld, ouderwets, vuil en donker. Waarom zou men hem onderhouden, wanneer alleen de allerarmsten er gebruik van maken? Het is normaal, dat een meisje alleen er des avonds wordt aangerand.

Amerika is een land, dat achterloopt op Europa op het gebied van de openbare en sociale diensten. 9)

9) Tot zover het door ons vertaalde opstel. Wat er aan opvalt en wat ook geen verwondering baart bij een zó kort verblijf in de V.S., is dit, dat het eigenlijk alleen handelt over de zichtbare armoede van het "lumpenproletariaat", niet over de tegenstelling tussen de arbeiders en het modern georganiseerde, technisch goed uitgeruste kapitalisme, welke tegenstelling natuurlijk voornamelijk in de bedrijven te constateren valt. De tegenstellingen waarover 't opstel handelt behoren wel tot de verschijnselen van het kapitalisme, maar zijn geenszins de tegenstellingen, die het kapitalisme kenmerken.

=====

T W E E C I T A T E N I N V E R B A N D

M E T H E T B O L S J E W I S M E

Wij publiceren hier twee uitspraken, die beide verband houden met het bolsjewisme. Zij zijn zo duidelijk, dat wij menen te kunnen afzien van ieder commentaar onzerzijds. - Redactie "D. & G."

I. Een klein hoopje intellectuelen met aan de top een centrale (die ook uit louter intellectuelen bestaat), dat wil een partij van het proletariaat worden, dat wil de kolossale taken waarvoor het gesteld is oplossen en dat wil zich, als zich de kans voordoet, aan de spits van de bevrijdingsbeweging in Rusland stellen. Lopen wij op die manier niet het gevaar hoe langer hoe meer een genootschap van samenzweerders te worden, zoals men ze aantroef in de periode, dat het proletariaat nog niet bestond?

A. POTRESOV op 22 mei 1904
in een brief aan K. Kautsky.

II. Door een geraffineerde propaganda werden de zonen van het arbeidende volk in de rijen der partij gelokt en daar aan de ketting van een strenge discipline gelegd. Toen de communisten zich vervolgens sterk genoeg voelden, schakelden zij stap voor stap de socialistischen van andere richtingen uit. Tenslotte verjoegen zij de arbeiders en boeren zelf van het roer van het schip van staat. Tegelijkertijd echter bleven zij het doen voorkomen, alsof zij het land in hún naam regeerden.

MEDEDELINGEN VAN HET VOORLOPIG REVOLUTIONAIR COMITÉ VAN MATROZEN, RODE SOLDATEN EN ARBEIDERS VAN DE STAD KRONSTADT, Nr. 14, woensdag 16 maart 1921.

=====

DE VAKBONDEN EN DE BEZITSV ERHOUDINGEN

VOLGENDE MAAND zal het zes jaar geleden zijn, dat een zekere drs. W. Langeveld in een beschouwing in "Economisch-Statistische Berichten" tot de conclusie kwam, dat de vakbonden, wilden zij nog toekomst hebben, zich zouden moeten concentreren op een principiële wijziging van de bezitsverhoudingen, omdat dáármee het verdelingsvraagstuk bij de wortel zou worden aangetast.

Wát men ook van de vakbeweging kan beweren, n i e t dat zij sindsdien het roer gewend heeft om naar een principiële wijziging der bezitsverhoudingen koers te zetten. Niets zou meer voor de hand liggen dan daarom te veronderstellen, dat drs. Langeveld ten aanzien van haar toekomst nu nog pessimistischer is dan hij al was in februari 1962. De veronderstelling echter moge logisch zijn, het is bepaald niet zeker, dat zij juist is ook. Om dat te begrijpen dient men te weten wát drs. Langeveld destijds met "een principiële wijziging in de bezitsverhoudingen" eigenlijk bedoelde, zo goed als men ook moet weten, waarover hij eigenlijk sprak toen hij het over "de toekomst" van de vakbeweging had.

Drs. Langeveld vond destijds, dat de vakbeweging zou moeten strijden voor een vast winsttaandeel voor de arbeiders. Drs. Langeveld vond ook, dat het de taak was van de vakbeweging om er voor te zorgen, dat onder de oppervlakte heersende spanningen konden worden afgereageerd en gekanaliseerd.

Spanningen onder de oppervlakte waarván?Onder de oppervlakte der kapitalistische maatschappij, daarover kan geen enkele twijfel bestaan. Want als drs. Langeveld de arbeiders 'n winsttaandeel wil doen toekomen, dan wordt daarmee verondersteld, dat er winst is. De kapitalistische winstmakerij derhalve wil hij in het geheel niet aantasten. Juist de kapitalistische winstmakerij echter stelt voorop, dat er ook kapitalistische bezitsverhoudingen zijn, stelt voorop: de aanwezigheid van een klasse wier enig bezit de arbeidskracht is en die derhalve loonarbeid moet verrichten. Het is het kenmerk der kapitalistische bezitsverhoudingen, dat er een klasse bestaat van niet-bezitters en "niet-bezitters" wil in dit verband zeggen: niet in het bezit zijnde productiemiddelen.

Of die productiemiddelen in het bezit zijn van particulieren dan wel van de staat, of de z e g g e n s c h a p erover wordt uitgeoefend door managers dan wel door ambtenaren of partijfunctionarissen, dat zijn dingen van grote maatschappelijke betekenis, maar dingen die totaal niets veranderen aan de positie der bezitlozen, die hoe men 't ook wendt of keert, gescheiden blijven van de productiemiddelen en daarmee ook van de producten. Hun enige bezit blijft hun arbeidskracht en welke ándere waar zij zich ook verschaffen willen, zij zullen er een gedeelte van hun loon, dat zij als prijs voor hun arbeidskracht ontvangen, voor op de winkeltoonbank moeten leggen.

Uit dat feit - uit die scheiding tussen producenten en produkten, die wij zo juist beschreven hebben - vloeien de spanningen onder de oppervlakte der kapitalistische maatschappij voort, waarvan door drs. Langeveld werd gerept. Die spanningen wil drs. Langeveld "afreageren" en "kanaliseren", hetgeen inhoudt, dat hij ze wil laten voortbestaan. Als de oorzaken van die spanningen zouden zijn weggenomen zou er niets meer behoeven te worden afgereageerd en zou er niets meer te kanaliseren vallen. Het wegnemen van hun oorzaken echter zou het einde betekenen van de kapitalistische winstmakerij.

Wat drs. Langeveld wil, dat is niet de klasse der bezitlozen en daarmee tevens de klassentegenstellingen opheffen. Hij wil de formele bezitters, de aandeelhouders, wat minder winst doen uitkeren. Met andere woorden: de principiële wijziging der bezitsverhoudingen, die hij de vakbeweging wil laten nastreven, is in het geheel geen principiële wijziging der bezitsverhoudingen. Hij wil haar alleen maar voor winstdeling laten ijveren.

Op het eerste gezicht lijkt het om te schateren, dat drs. Langeveld de toekomst van de vakbeweging afhankelijk stelt van een dergelijk programmapunt. Bij nader inzien echter is de zaak minder belachelijk dan zij schijnt - Dat wordt duidelijk,

wanneer men let op zijn uitspraak, dat "de machtige vakcentrales te vlug redelijk zijn geworden in die zin, dat zij het dienen van het klassebelang te snel hebben geruild voor het behartigen van het algemeen belang." Let wel: drs. Langeveld zegt: "te vlug" en "te snel". Hij is niet tegen "redelijke" vakcentrales en hij is er niet tegen, dat het "algemeen belang" in de plaats van het "klassebelang" gesteld wordt. Dat karakteriseert hem, ook al is dan hetgeen hij beweert er volkomen naast.

Het is niet wáár, dat de vakbeweging ooit het klassebelang gediend heeft, ook al is zij dan honderdmaal een organisatie, die haar leden (niet haar leiders!) uit de proletarische klasse recruteert. Zij heeft het niet gedaan om de eenvoudige reden, dat ten tijde van haar geboorte en in de periode van haar groei naar de volwassenheid het klassebelang van de arbeiders nog nauwelijks aan de orde was, niet meer was dan een abstractie.

Meer dan een eeuw geleden reeds is er tegen de vakbeweging gezegd: het is niet voldoende tegen de gevolgen van het loonstelsel te strijden, ge moet tegen het loonstelsel zelf ten strijde trekken. Niettemin heeft zij zich altijd op de basis van het loonstelsel geplaatst. Wij weten nu, dat dit een historische onvermijdelijkheid was. Van de aanvang af was zij een wezenlijk bestanddeel van de burgerlijke samenleving. Haar huidige functie daarin, is daarvan het logische gevolg.

Tegen de arbeidersklasse behoefde iets dergelijks als tegen de vakbeweging niet gezegd te worden. Ook zij doet niet anders dan zich verzetten tegen de gevolgen van het loonstelsel, maar het is de eigenaardigheid van haar positie, dat zij zich niet tegen de gevolgen van het loonsysteem verzetten kán zonder, of zij het wil of niet, tegelijkertijd het loonsysteem als zodanig aan te tasten.

Ook dat was een abstractie, zolang haar eigen klassebelangen nog niet in 't geding waren, zolang zij nog volstrekt niet als klasse in beweging kwam. Toen dat wél geschiedde, waren tegenstellingen tussen haar en de vakbeweging onvermijdelijk en bleek de vakbeweging geenszins de natuurlijke organisatie van de proletarische klassenstrijd te zijn.

Het feit betekende een aantasting van de vakbewegingsmythe. Hoe paradoxaal het ook klinken mag: juist voor de - van de kapitalistische maatschappij deel uitmakende - vakbeweging is de aantasting van die mythe 'n groot gevaar. 't Is namelijk in dubbele zin onjuist, als drs. Langeveld beweert, dat zij de dienst aan het klassebelang verruilde voor de dienst aan het algemeen belang. Het is in de eerste plaats onjuist, omdat er in een klassenmaatschappij geen "algemeen belang" bestaat en dat, wat daarmee bedoeld wordt nooit iets anders is dan het kapitalistisch belang; het is in de tweede plaats onjuist, omdat er in wezen niets geruild werd. Het zou zélf s verkeerdt zijn om te beweren, dat de vakbeweging de schoone schijn van een dienst aan het klassebelang heeft prijsgegeven. Die schijn namelijk zoekt zij juist - ook nu haar functie in de huidige maatschappij veranderd is - zo krampachtig mogelijk te bewaren. Immers, het is zó, dat zij het kapitalistisch belang het best kan dienen, wanneer het er de schijn van heeft, dat zij het arbeidersbelang dient.

Voor zover er in de positie van de vakbeweging iets veranderde is het dit, dat zij aanvankelijk voor de belangen der arbeiders binnen het kader van het kapitalistisch systeem streed, doch in dát opzicht nauwelijks een taak meer heeft nu de ontwikkeling van de kapitalistische maatschappij hoe langer hoe meer de arbeiders voortdurend in conflict brengt mét die samenleving en derhalve ook met de vakbeweging.

Daar ligt de diepere oorzaak, dat drs. Langeveld zich zorgen maakt over de toekomst van de vakbeweging. Dáár ligt de reden, dat hij het wil doen voorkomen alsof zij voor "een principiële wijziging der bezitsverhoudingen" in het krijt treedt, wat zij in werkelijkheid natuurlijk niet doet, wat zij niet doen kán en wat hij op de keper beschouwt ook niet écht van haar verlangt. Ook hem, drs. Langeveld, gaat het om de schijn, dat wil zeggen om de mythe; niet in ernst om de bezitsverhoudingen en de kapitaalwinst. De toekomst van de vakbeweging, daar komt de redenering van drs. Langeveld op neer, is gebonden aan de vraag, in hoeverre

zij er in zal slagen de bezitsverhoudingen te conserveren door de schijn op te houden die bezitsverhoudingen omver te willen werpen, althans te willen wijzigen. De vraag is inderdaad belangrijk. Niet in de eerste plaats voor de verhouding tussen de vakbeweging en de arbeiders, maar voor de verhouding tussen de vakbeweging en burgerlijke maatschappij. Voor de strijdende proletariërs is de vakbeweging alleen maar een hinderpaal. Voor het kapitaal is zij van nut, vooropgesteld, dat zij de indruk wekt tégen het kapitaal te zijn.

=====

H E T V E R Z E T D E R S T U D E N T E N

TOEN OP 2 juni van het vorige jaar de West-Berlijnse studenten demonstreerden tegen het bezoek van de sjah van Perzië, kostte dat het leven aan de student Benno Ohnesorg. Hij werd door de politie-inspecteur Kurras doodgeschoten. Nadien is het in de West-Berlijnse studentenwereld niet rustiger geworden. Maar niet alleen in West-Berlijn, maar ook in andere steden en andere landen dan West-Duitsland is er nogal wat studentenverzet. En vaak neemt dat verzet radicale vormen aan. De vraag is nu welke betekenis men aan dat verzet moet hechten en of het mogelijk is, dat er een verbinding tot stand kan komen tussen dat studentenverzet en de strijdende arbeiders.

Voor mensen met een partijopvatting zijn deze vragen natuurlijk gemakkelijk te beantwoorden. Zij zullen dat studentenverzet met meer gejuich begroeten dan de zelfstandige strijd van de arbeiders, waaraan ze een broertje dood hebben. Zij zullen praten over het hoopvolle verschijnsel dat er in de studentenwereld meer politiek bewustzijn en interesse komt. Ook over een verbinding van het studentenverzet en de arbeidersstrijd zullen ze optimistisch zijn. Bij arbeidersstrijd zullen ze dan natuurlijk niet denken aan de zelfstandige arbeidersstrijd, maar aan partij- en vakbewegingsactiviteiten en ze zullen daarbij wijzen op het feit, dat ook vroeger in de oude arbeidersbeweging (die zij natuurlijk niet "oud" noemen) de leidende figuren uit de intellectuele kringen kwamen. Namen als Lenin, Trotzky, Domela Nieuwenhuis, Troelstra, enz., enz., komen dan vanzelf naar voren.

Inderdaad is het waar, dat een verbinding tussen de in verzet gekomen studenten en de bestaande partijformaties zeer goed tot de mogelijkheden behoort. Immers, zowel de partijmensen als de in verzet gekomen studenten zijn wereldverbeteraars uit roeping, zijn idealisten. Staan de partijmensen op het standpunt, dat er meer idealisme moet komen, meer politiek bewustzijn, bij de studenten is het al weinig anders. Zo zegt Rudi Dutschke, leidend theoreticus van het West-Berlijnse studentenprotest: "We vinden dat zonder een revolutionaire verandering in deze maatschappij geen verandering van wezenlijk belang mogelijk is". (Zie "Vrij Nederland" van 9 december 1967 in een artikel van Henk Blomberg en Maarten Abeln). Nu is 'n revolutionaire verandering in deze maatschappij natuurlijk onmogelijk. Als er revolutionaire - dat wil zeggen: omwentelende - veranderingen plaats vinden, dan is er geen sprake meer van deze maatschappij, maar van 'n ánder maatschappelijk stelsel. Maar goed, we nemen aan, dat Rudi Dutschke ook bedoelt te zeggen, dat revolutionaire veranderingen moeten komen, opdat een betere maatschappij werkelijkheid wordt. Dat neemt niet weg, dat hij een idealist is, die meent dat er bewust gestreefd moet worden naar die betere maatschappij. Vandaar dat hij zegt: "We zijn binnen de universiteit begonnen met acties en theoretische discussies die tot bewustzijnsverruiming hebben geleid die op dezelfde wijze in de maatschappij als geheel zal kunnen plaats vinden". Dat hij daarbij ook aan de arbeiders denkt komt tot uiting in het slot van het artikel, waar hij zegt in februari naar Amsterdam te komen en daar contacten wil leggen met de progressieve krachten in die stad en dat hij daarbij met name denkt "aan de Amsterdamse havenarbeiders en bouwvakkers" omdat "revolutie in Europa niet op één plaats geconcentreerd kan zijn." Welnu, wanneer het Rudi Dutschke zal lukken om contacten te leggen met Amster-

damse havenarbeiders of bouwvakkers, dan kan hem voorspeld worden, dat het zal zijn met enkele fervente partijmensen, doch dat de havenarbeiders en de bouwvakkers zich aan zijn bewustzijnsverruimende woorden niets gelegen zullen laten liggen omdat hun problemen zich bepalen tot hun loonzakje en hun arbeidsvoorwaarden. En hier ligt meteen het verschil tussen het arbeidersverzet en het studentenverzet.

Arbeiders zijn géén idealisten. Arbeiders strijden niet voor één of ander ideaal, niet voor het socialisme en niet voor een ander maatschappelijk stelsel. Arbeiders strijden voor hun belangen. Voor datgene wat zij als hun direct belang voor zich zien. En dat is maar goed ook want dat belet hen (zoals in stelling 6 van "Daad en Gedachte" te lezen is) hun energie te verspillen aan in het verschiets gelegen doeleinden, die voor het moment althans onwettelijk zijn en geen verband houden met hun toestand en bewustzijn van het ogenblik of hun energie te verspillen aan doeleinden die de hare niet zijn.

Doch niet alleen dat de arbeiders - om bovenstaande redenen - zich niet zullen willen verbinden met de strijd der studenten, om dezelfde redenen zullen de studenten zich niet willen verbinden met de zelfstandig strijdende arbeiders. De idealisten in het algemeen (en dus ook de in verzet gekomen studenten) moeten totaal niets hebben van een belangenstrijd. Met minachting kijken zij neer op een strijd voor een paar centen meer of minder. De arbeiders wordt verweten te zijn verburgerlijkt omdat ze allemaal een televisietoestel, een bromfiets of een auto willen hebben en daarbij 't ideaal (dat ze overigens nooit gehad hebben) zijn vergeten. Ook van de zijde der idealisten horen we zo vaak het verhaal, dat het de nood was, die de arbeiders tot strijd dreef. Hoezeer dit in strijd is met de werkelijkheid is duidelijk aan te tonen. Zo zegt Henriëtte Roland Holst in haar boek "Kapitaal en arbeid in Nederland", dat er in de eerste driekwart van de vorige eeuw van 'n worsteling tussen kapitaal en arbeid nauwelijks sprake was. Hoe groot toen wel de nood was weet zij in datzelfde boek op een aangrijpende wijze duidelijk te maken. Een duidelijk voorbeeld is ook de stakingsgolf van een vijftal jaren geleden in Spanje. Niet in de achtergebleven landbouwgebieden woedden toen de stakingen, maar in de geïndustrialiseerde provincies, waar de arbeiders het naar verhouding veel en veel beter hebben. Trouwens, als de arbeiders niet strijdbaar meer zijn omdat ze zijn verburgerlijkt door het bezit van auto's, wasautomaten, televisietoestellen, enz., enz., waar komen dan al die wilde stakingen vandaan? Waar is de nood (in de zin der idealisten, want die hebben het dan altijd over de absolute nood) bij die arbeiders? Werkelijkheidszin blijkt al heel slecht bij idealisme te passen.

Wanneer eerder in dit stukje gezegd is, dat partijmensen geen moeite hebben met de vraag of een verbinding tussen studentenverzet en arbeidersstrijd (waarbij ze dan natuurlijk denken aan partij- en vakbewegingsacties) mogelijk is, dan geldt dit ook voor de studenten. Studenten zullen zich wel willen verbinden met partij- of vakbewegingsacties doch niet met zelfstandig strijdende arbeiders. Toen in juni 1966 de Amsterdamse bouwvakkers door de inhouding van 2% van hun vacatiegeld in woede ontstaken en slag leverden met de politie, verspreidde de politie het gerucht dat de Provo's aan die strijd deelnamen. Onmiddellijk was Provo er echter bij om die bewering te ontzenuwen. Zelfs voor de radio (misschien ook voor de T.V.?) werd onverwijld door bekende Provo's (o.a. Irene v.d. Wetering) uit de doeken gedaan, dat Provo tegen geweld is en dus niets met het gewelddadig optreden van de bouwvakkers te maken had. Zo als alle partijen distancieerde dus ook Provo zich van de strijdende bouwvakkers. Is het overigens ooit voorgekomen, dat studenten zich solidair verklaarden met een stuk zelfstandige arbeidersstrijd? Het is ons niet bekend. Maar toen de vakbeweging enige maanden geleden een staking proclameerde bij Bata in Best verklaarde de Nederlandse Studenten Vakbeweging zich solidair met die strijd. Doch we hebben geen protesten gelezen van de N.S.V., toen het conflict tot groot genoegen van de directie van Bata in een voor de arbeiders ongunstige zin werd opgelost. De mythe van een strijdbare vakbeweging was in

elk geval weer wat opgepoetst en daar wou de N.S.V. dan nog wel aan meewerken.

Bij studentenverzet en arbeidersstrijd mogen we tenslotte ook niet vergeten, dat de belangen altijd de drijfveer van maatschappelijke strijd zijn geweest en niet het idealisme. De strijd tussen feodalisme en burgerdom, dat het kapitalisme tot uitkomst had, was een economische belangenstrijd. En de strijd van de arbeiders is evengoed een belangenstrijd. Het kapitalisme is gebaseerd op loonarbeid. Winst kan alleen gemaakt worden door het kopen en aanwenden van arbeidskracht. Hoezeer dat wel het geval is is duidelijk gebleken bij de staking in de Engelse havens enkele maanden geleden. Deze staking heeft een dusdanig verlies aan het Engelse kapitaal toegebracht, dat het mede één der oorzaken was van de devaluatie van het Pond Sterling. Hieruit blijkt wel duidelijk welk een economische machtspositie de arbeidersklasse inneemt; of ze zich daarvan bewust is of niet doet niet ter zake. En vanuit die machtspositie strijden zij. Maar op welke machtspositie kunnen de studenten zich baseren? Op geen enkele. Zij kunnen hoogstens de openbare orde verstoren. De arbeidersklasse verstoort met zijn zelfstandige strijd echter de maatschappelijke orde en dat is wel heel iets anders. Daarom, van een overeenkomst tussen arbeidersstrijd en studentenverzet is weinig te bespeuren. Een verbinding tussen die twee lijkt ons dan ook onmogelijk.

Het hierboven ingenomen standpunt geldt natuurlijk voor modern-kapitalistische landen. In landen, die voor hun onafhankelijkheid strijden, of waar de burgerlijke revolutie zich nog niet geheel voltrokken heeft, kan het wellicht anders liggen. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan 't studentenverzet in 1956 in Hongarije. De strijd was daar gericht tegen het volkomen van Rusland afhankelijk bewind van Rakosy. Ook daar speelde - evenals in de voor hun onafhankelijkheid strijdende landen - het nationale element bij de studenten een grote rol. Maar opmerkelijk verschijnsel voor idealisten, toen de opstand door de Russen was neergeslagen, was er van studentenverzet geen sprake meer. Maar de arbeidersraad van Boedapest werkte ook nog na 4 november (toen de opstand definitief was neergeslagen) door. Ja, zelfs tot in januari 1957 werkte die raad, zodat Janos Kadar de verzuchting slaakte, dat er eigenlijk twee machten waren, de regering en de arbeidersraad. Weer een duidelijk voorbeeld van de economische machtspositie van de arbeiders. Dat in landen waar de burgerlijke revolutie zich nog niet geheel voltrokken heeft of waar de onafhankelijkheid nog moet worden veroverd van een samengaan van studenten en arbeiders wél sprake kan zijn is niet zo verwonderlijk. Tenslotte was er in de klassieke burgerlijke revolutie ook sprake van een samengaan van arbeiders en bourgeois tegen de gezamenlijke feodalistische vijand. Men mene echter niet, dat arbeiders en bourgeois hetzelfde beoogden. Evenmin als studenten en arbeiders in Spanje bijvoorbeeld hetzelfde beogen, ook niet wanneer ze af en toe samenwerken. Aan de hand van feiten zullen we in één der komende nummers de diepe kloof belichten, die arbeiders en studenten daar scheidt. Thans zullen we het hierbij laten, omdat we menen, dat er genoeg is aangedragen, dat als basis voor een discussie kan dienen.

=====

A A N O N Z E L E Z E R S .

Uit de in dit nummer opgenomen verantwoording van de binnengekomen gelden over het laatste kwartaal van 1967, blijkt duidelijk, dat onze lezers over het algemeen zeer goed begrijpen, dat voor het uitgeven van ons blad veel geld nodig is. Helaas zijn er nog enkele lezers, die voor het jaar 1967 nog geen bijdrage hebben geleverd. We zijn echter geen filantropische instelling. Wie ons blad wil lezen moet er iets voor over hebben ook. Is men werkelijk niet in staat te betalen, dan is het een kleine moeite ons daarvan even te verwittigen. Daarom: die lezers, van wie wij bij het verschijnen van het volgende nummer nog geen bijdrage voor 1967 (en het liefst meteen voor 1968) hebben ontvangen, of die ons nog niet mededeelden, dat betalen hun thans niet mogelijk is, worden onherroepelijk van onze lezerslijst afgevoerd.

De administratie.

DE V L I E G E R S V A N W A L T E R G A A N N I E T O P .

IN DE Verenigde Staten heeft de vakbond van de beruchte Walter Reuther, de U.A.W. (Verenigde Automobiel Werkers) nieuwe contracten afgesloten met twee van de drie reuzen in de Amerikaanse auto-industrie. Er is een contract met Ford en er is een contract met Chrysler. Met General Motors zijn de onderhandelingen nog aan de gang. Wat er uit de bus kwam werd door de Amerikaanse pers een belangrijk resultaat genoemd. Om die mening te illustreren gaven de kranten 'n korte opsomming van hetgeen de arbeiders bij Ford en Chrysler nu zouden gaan verdienen en wat daar dan nog lij kwam aan bonussen, premies, enz. Het was allemaal geschreven in de trant van: een toren van honderd meter hoog, dat is toch wel iets geweldigs! Geen van de betrokken sociaal-economische of financiële redacteuren is blijkbaar op de simpele gedachte gekomen, dat dit er maar van afhangt; van datgene namelijk waarmee zo'n toren vergeleken wordt.

De Utrechtse Domtoren is 112 meter hoog en dat is véél, wanneer je hem vergelijkt met bijvoorbeeld de woninkjes in Tuindorp-Oostzaan. Maar de Eiffeltoren in Parijs heeft een hoogte van 300 meter en het Empire State Building in New York is zelfs nog een stukje hoger. Daarmee vergeleken is de Dom van Utrecht maar een dwerg. Zo moeten natuurlijk ook de lonen van de Amerikaanse automobielwerkers ergens mee vergeleken worden. En als men weten wil of de nieuwe contracten "iets geweldigs" zijn, dan moet men ze natuurlijk vergelijken met de lonen, die volgens de oude contracten werden uitbetaald. Dat hebben de Amerikaanse kranten niet gedaan, maar de arbeiders in de autostad Detroit natuurlijk wél. De conclusie waartoe ze kwamen was, dat het allemaal verdomd weinig om het lijf had.

De oude contracten hadden een clause, die loonsverhoging garandeerde indien de kosten van het levensonderhoud zouden stijgen. Ze hadden óók een clause betreffende een automatische stijging van het loon bij vergroting van de productiviteit. In de nieuwe contracten zijn de desbetreffende clauses voor de arbeiders minder gunstig dan ze waren. Daar staat dan tegenover, dat er sprake is van luttele dollarcenten uurloonverhoging voor sommige categorieën arbeiders, voor vele andere categorieën echter niet. Is 't een wonder, dat de door de kapitalistische pers zo enthousiast begroette contracten door de automobielarbeiders uitermate koel ontvangen werden?

DREIEMENTEN.

Een vakbond, u weet het lezer, is 'n "democratische organisatie". Dat betekent, dat er over de contracten waarover de autofabrieken en "vader" Walter overeenstemming bereikten, diende te worden gestemd. En zijn de contracten aangenomen?, zult u vragen. Inderdaad, dat zijn ze. Maar... niet dan nadat Walter Reuther gedreigd had, dat bij een verwerping ervan door hem géén nieuwe onderhandelingen zouden worden geopend en dat hij eventueel niet zou schromen om weerspannige afdelingen uit de bond te royeren. Als u vindt, dat die Walter Reuther het wel bijzonder Spaans gemaakt heeft, dan hebt u gelijk in de meest letterlijke zin des woords.

Op het moment, dat de onderhandelingen begonnen proclameerde de vakbond UAW een "staking". Walter Reuther toverde Amerika daarmee de schijn voor, alsof er de auto-giganten een groot "offer" moest worden afgedwongen. Toen het contract de voorlopige handtekeningen had gekregen zei hij: "Binnen drie dagen is bij Ford de productie weer op gang." Dat echter was een misrekening. De teleurgestelde en zich bedrogen voelende arbeiders begonnen een "wilde" staking, die veertien dagen duurde. Die staking verried meer dan wat anders ook hun werkelijke gevoelens over het nieuwe contract.

=====